

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Atlas minor Gerardi Mercatoris

Mercator, Gerhard

Amsterodami, 1610

Waldeck comitatvs

[urn:nbn:de:bsz:31-118360](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-118360)

VV ALDECK COMITATVS.

Qui hanc Tabulam primus descripsit & ædedit, Iodocus Moers a Corbach, duos Nobiliũ Ordines sub Comite Waldeccio enumerat, unum liberum intra Comitatum commorantem, alterum tam extra, quam intra Comitatum Feudo Comiti adstrictum; hos ergo Ordines, cum nihil præterea habeam, hic adnumerabo, & quæ illorum domus Tabulæ insunt, indicabo.

Stemmata Nobilium liberorum intra Comitatum sunt Virmundt, Meissenburg, Gogreben, Zertzen, Volmerichausen, Dalwig, Eppe, Rodehausen, Reen, Sconstat, Hertzinghausen, Tvvist, Hanxilden, Greismar, Roman, Dorfelt.

Stemmata Feudatariorum tam extra quam intra Comitatum: Witstein, Reitesel, Spiegel, Calenberg, Westfal, Canstein, Malsburg, Lebenstein, Mengersen, Mescheden, Beivenburg, Papenheim, Wulffi, Volkenberg, Yf.

Ad

Regio & unde
dicitur.
Situs.

Soli fertiliss.

Animalium va-
rietas.
Imperii Majo-
rum.

Urbes.

AD Mercatorem redeo, apud quem sequitur *Waldeccia* vel *Waldeccensis Comitatus*, vulgo *De Grafschaft Waldeck*. Nomen habet ab urbe *Waldeckia*: estque *Halsia* non minima pars. Coniacet illi ad Orientem quidem *Halsia*: ad Septentrionem *Episcopatus Paderbornensis*: Occidentalior pars *Diecepsim* respicit *Coloniensem* Longitudo & Latitudo Comitatus est VI milliarium. Solum, fertilis campo, apricis collibus, irriguis amnibus felix: Frumentum profert magna copia & Vinum: Metalla gignit varii generis, Aurum, Argentum, *Æs*, Ferrum, Plumbum, Argentum Vivum, Alumen, & Salem. Circa *Wildungam* enim urbem, arcemque *Eisenburgum* pleraque hæc è Terræ visceribus tara felicitate effodiuntur. Sunt & Saxa grandia, fossilia, (qualia in *Episcopatu Leodjensi*) ad ignem idonea: Germanis *Steinkohlen*, his ignem focumque tanquam carbonibus fovent. Varii generis producit Animalia, magnamque in *Silvis* Ferarum copiam, quæ ad venationes frequentes Incolas exstimulant. Originem autem Comitum *Waldeccensium*, a *Widechindo* Comite in *Snalenberg*, quem *Carolus Magnus* *Ecclesiæ Paderbornensis*, a se primum fundatæ, Advocatum id est, (si vera est *Advocati* interpretatio, quam *Iac. Meyerus* alique afferunt) Civitatis Principem constituit, arcessunt. Quod jus ex posteris quidam *Widechindus* Comes *Waldeccensis*, cum *Friderico Barbarossa* in *Asiam* profecturus, acceptis CCC Argenti Marcis, collegio remisisse scribitur. Nec vero continua superiorum Comitum familia series adnotata, quod sciam, existat. Itaque ab *Henrico Ferreo*, qui *Corbachiam* antea liberam, Imperio Comitum primus subiecit, series ad nostra tempora deducta adscribitur. *Henricus Ferrus* *Arcis Laudoixæ* conditor, *Corbachiam* anno CIO CCCLXVI die XI Martii oppressam, sibi parere coegit. *Henricus*, *Fridericum* Ducem *Brunsvicensis* electum Imp. ad *Frislarium* interfecit anno CIO CCCC, uxor *Elizabetha Bergensi*. *Henricus* cepit anno CIO CCCCX sexennale bellum cum *Partibergis*, finivit CIO CCCCXVIII. Patrocinio *Ludovici Halsiæ* Principis se primus subiecit anno CIO CCCCXXXIII. *Wobradus* Comes a *Waldeck*, ab *Episcopo Moguntino*, *Frislariæ* & aliis quæ in *Halsia* tenet Opidis præfectus CIO CC CCXXXIII. *Philippus* I. *Phippi* I. filius, Vxor *Anna* filia *Ioannis II Ducis Clivensis*. *Wobradus* II Pius, doctus & humanus: Præses colloquii *Ratisbonensis* anno CIO CCLVI, mortuus CIO CLXXV III. *Iosias* natus a. n. CIO CLVIII, mortuus CIO DLXXXVIII. *Christianus* & *Wobradus*, *Comitis Iosias* filii. Ad dignitatē autē *Officii Imperialis* quod attinet, inter IV Servos seu Milites Imperii, Comitatus hic primus numeratur: Sunt enim *Waldeck*, *Hirten*, *Fulchen*, *Arnsperg*, *Rabnaw*. Urbs primaria *Waldeccia*, vulgo *Waldeck*, quæ regioni nomen dedit, Arce prædita, quam *Edera* fluvius alluit. Sunt & *Alsinchusa*, *Dudinchusa* Opida: *Landavia* urbs cum adjuncta Arce: *Mengerhusa* urbs quoque cum Arce. Comitum hodie sedes, duobus a *Waldeccia* milliaribus distat: *Rodenum* urbs & Arx, in cuius Territorio venationes sunt frequentes. *Wetterburgum* Arx locus ad spectu & positu peramoenus, inter *Twistam* videlicet & *Ahram* fluvios sita: *Wildunga* urbs quæ novo & veteri nomine ac loco distincta est: juxta quam *Fodina Metallicæ*: ex quibus magna vis *Auri*, *Æris* & *Ferri* quotidie eruitur. Sunt & hic fontes acidi ad quos variarum regionum ægri ante annos aliquot solebant confluere. Coquitur hic etiam optima *Cerevisia*, qua præstantiorem non habet hæc regio. *Frienhagen* *Carolini* iudicii sedes: *Saxenhusen*,

hufen, *Saxenberga*, *Furstenberga* Opida: *Eisenburgum* arx, cujus ager ut *Wildungæ*, Aurum & Ferrum suppe-
ditat: quo Lichanthraces quoque effodiuntur: *Eilhusia* Arx situ spectabilis, ab Vrbe amne dividitur: *Corbachia*
urbs munita: Auri fodinarum ad eam, ante trecentos annos mentionem fecit Albertus Magnus, & quidem
de auro ibi effosso, cum igne probatur ac purum redditur, minus quam de Bohemico, ullove alio consumi
adfirmat. Nec veto hodie venæ illæ profus ex hausta sunt: nam haud procul *Corbachia* ex arena sæpiuscule
irrigatur variis (inter quæ agmen primum merito ducit *Edera*, qui Tagi Hispaniæ, Hebri Thraciæ, Pactoli Asiæ
æmulus, aureas quoque vehit arenas, tum & Piscibus siquis alius refertissimus, mediam fere Provinciam Wal-
deccensem secat: ex Nassaviæ Montibus per Comitatum Witgenstein ad Francobergam adlabens, & arcem
Waldeccensem præcipiti rupe conspicuam, in ima valle altissimis undique Montibus septam, abluens: Frisla-
riam Hafsæ Opidum præterlapsus recepto Sualma, in Fuldam supra Cassellam, atque inde in Visurgim se exo-
nerat. Sequuntur *Dimila*, *Twista*, *Vrba*, *Ahra*, & *Ither* amnes. Nec Montes defunt, inter quos qui vernaculæ di-
euntur *Grusebeckerberg*, *Winterberg*, *Den Astenberg* cum aliis qui in Tabula Mercatoris cernuntur. Sunt & Silvæ in
hoc tractu frequentes *Alde walde*, *Weter hols*, *Geppenhage*, *Plat*: alias prætereo, quæ pæsim per hunc Comitatum hic
ibi sparsæ. Atque hæc de Waldeccensi Comitatu hæcenus, ad Palatinatum Rheni transcamus.

D d d ij

Waldessia